

Софийски университет Св. Климент Охридски

**СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕТО НА ЕЛЕКТРОННОТО И ДИСТАНЦИОННОТО
ОБУЧЕНИЕ¹ В СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ**

**Разработката е възложена от Ректора на
СУ на работна група:**

доц. д-р Румяна Пейчева-Форсайт

доц. д-р Ренета Божанкова

доц. д-р Веселин Ковачев

гл. ас. Евгения Ковачева

¹ В понятието електронно обучение включваме и понятието дистанционно електронно обучение като една от неговите форми.

Съдържание

Основни понятия.....	3
1. Електронно обучение/учене (E-learning)	3
2. Уеб базирано обучение (Web-based learning) и онлайн обучение (Online learning) ..	4
3. Дистанционно обучение (Distance learning)	4
Стратегия за развитие на електронното и дистанционно обучение в Софийски университет	6
Въведение.....	6
Ключови цели за развитие на електронното и дистанционното обучение в СУ	7
НАСОКИ ЗА РЕАЛИЗИРАНЕ НА ЦЕЛИТЕ	8
Насока 1 Електронните информационни и комуникационни технологии в подпомагане на качествен учебен опит.....	8
Насока 2 Информационна инфраструктура	9
Насока 3 Квалификация на състава в областта на електронното обучение	9
Насока 4 Оценяване и поддържане на качеството на електронното и дистанционното обучение	10
Насока 5 Административна инфраструктура.....	10
Специфични задачи и въпроси, свързани с разработването на университетска стратегия за електронно и дистанционно обучение и на плана за нейното прилагане.....	11
I. Ниво на разработване на стратегията	11
II. Ниво на приложение на стратегията.....	13

Основни понятия

Електронното обучение, веб-базираното обучение, обучението онлайн и дистанционното обучение са широко използвани понятия в наши дни, много често в качеството си на синоними. В същото време, посочените понятия отразяват различни аспекти на феномена обучение, което прави синонимната им употреба некоректна. Това смесване може да доведе не само до неконсистентност (несъгласуваност) при теоретичното отразяване на реалността и нарушаване на надеждността на научната комуникация между изследователите и теоретичите, но и до неточност и некоректност на прилагането на политики, стратегии и модели за конструиране, реконструиране и оценяване на практиката на този вид обучение (и всички негови разновидности).

Ето защо ясното разграничаване и дефиниране на горесцитираните понятия е важно както за теоретичите и изследователите, така и за управлението и практиката в сферата на университетското образование. Познаването на всяко от тези понятия и неговите отличителни характеристики е важен фактор за проектирането на адекватни политики, за оценката на алтернативни възможности и подбиране на най-подходящите решения за създаване и подпомагане на ефективни учебни практики.

В ход е постоянно предефиниране на понятията в тази динамично развиваща се област на съвременното образование, като се предлагат нови цялостни стратегии и локални решения, което влияе и върху обхвата и актуалността на термините.²

1. Електронно обучение/учене (E-learning)

Най-широкообхватното определение на понятието “електронно обучение/учене” (e-learning) звучи по следния начин: ‘**Учение, подпомогнато от използването на информационни и комуникационни технологии (ИКТ)**’³. Необходимо е да се направи уточнението, че английският термин електронно учене (*e-learning*) у нас най-често се превежда и интерпретира като „електронно обучение”, макар че съдържателните различия са известни. Ето защо в текста тук ще се среща съчетанието „електронно учене/обучение”, за да се отрази на мета равнище на интерпретация както тенденцията за даване на първенство на процеса учене, така и на по-цялостното съдържателно отразяване на феномена обучение. Електронното учене в този широк

² Вж.: Enhancing learning and teaching through the use of technology. A revised approach to HEFCE's strategy for e-learning. - http://www.hefce.ac.uk/Pubs/hefce/2009/09_12/; Sarah Guri-Rosenblit Distance Education in the Digital Age: Common Misconceptions and Challenging Tasks. - Journal Of Distance Education Revue De L'Éducation À Distance, 2009 Vol. 23, No. 2, 105-122; <http://www.jofde.ca/index.php/jde/article/view/627/886>; ICT and lifelong learning for a creative and innovative Europe. A special publication by Learnovation in cooperation with the eLearning Papers to support the European Year of Creativity and Innovation 2009. - <http://www.elearningpapers.eu/index.php?page=home&vol=14>.

³ Beetham, Helen, Review: developing e-learning models for the JISC Practitioner communities - <http://www.jisc.ac.uk>.

смисъл може да покрива спектъра от най-разнообразни практики, като се започне с използването на отделни технологии в подкрепа на ученето и преподаването, премине се към смесен тип учене (като комбинация от традиционни и електронно базирани учебни дейности) и се стигне до учене изцяло онлайн.

Подобно широко определение, ориентирано към конструктивизма и обвързано с качеството/ резултативността на ученето, се дава в доклада на Европейската комисия, където електронното учене е дефинирано като **„ориентиран към учещия подход на използване на нови мултимедийни технологии и на Интернет за подобряване на качеството на учене чрез улесняване на достъпа до ресурси и услуги, както и до отдалечен обмен и колаборация”**.

Поради изключително разнообразната практика на електронно обучение се налага и друго, производно на него понятие, а именно **“смесено” обучение (blended learning)**. В по-общ смисъл, смесеното учене се характеризира с надграждане, впитане, интегриране на разнообразни информационни и комуникационни технологии в традиционен образователен контекст. В съдържателно и организационно отношение това интегриране може да бъде много разнообразно при различно съотношение на традиционните и електронните образователни технологии. Технологиите могат да се използват за подпомагане както на преподаването, така и на ученето, и на педагогическото общуване.

2. Уеб базирано обучение (Web-based learning) и онлайн обучение (Online learning)

Тип електронно обучение, при което преносната среда на учебното съдържание е Мрежата – т.е. уеб базираното обучение/ учене изисква учебното съдържание да бъде конструирано, представено и достъпно чрез Интернет и в повечето случаи се визуализира чрез уеб браузър, респективно в уеб формат. В този смисъл дори учебният текст да е в линеен формат, използването му в уеб формат и чрез сърфиране в мрежата определя подобно учене като уеб базирано. Съществува алтернативен вариант, при който хипертекстът да бъде съхранен на CD-ROM. Последното предполага, че учене може да се осъществи и без наличието на Интернет.

3. Дистанционно обучение (Distance learning)

Това е най-старото понятие между всички, дискутирани по-горе. То характеризира обучение, което не е задължително да включва използването на компютри и мрежи. Такъв пример е кореспондентското обучение. Дистанционното обучение предполага взаимодействие между учащите се и между тях и преподавателя от разстояние. С развитието на технологиите - аудио-визуалните, а после и електронните - дистанционното обучение все по-често се асоциира с тяхното използване.

Създаването на платформите за електронно обучение води до трансформиране в електронни и достъпни в мрежата на значителна част от курсовете в специализираните в предоставянето на дистанционно обучение университети. С разпространението на технологиите за синхронна комуникация (видео-конференции, стаи за разговори,

форуми), на web2 (блогове, уики и пр.), а вече и на учене с мобилни технологии (m-learning), дистанционното обучение все повече се доближава от една страна до характеристиките на традиционното обучение, като възпроизвежда основните му характеристики, но от разстояние, а от друга, до тези характеристики, с които ние дефинираме електронното обучение. В този смисъл, дистанционно обучение, което приоритетно се осъществява в електронна учебна среда и използва електронно базирани ресурси и учебни материали, може да се нарече дистанционно електронно обучение. **Или дистанционна форма на електронно обучение.**

В разработваната Стратегия терминът „електронно обучение” ще се използва с две от неговите основни значения:

- 1) като **„смесено обучение”** - по-горе даденото определение на електронно обучение в широк смисъл при разнообразно съчетаване на традиционни и електронни елементи в него;
- 2) като **„дистанционна форма на електронно обучение”** или **„дистанционно електронно обучение”** (при доминиращи онлайн елементи на обучение).

Стратегия за развитие на електронното и дистанционно обучение в Софийски университет

Въведение

Практиката на най-добрите университети в света показва, че електронното обучение има потенциала да промени начина, по който преподаваме и учим. То предоставя нови възможности за повишаване на стандартите, за разширяване на участието в ученето през целия живот, за персонализиране на учебния процес и създаване на предпоставки за обогатяване на учебния опит и качеството на учене. Електронното обучение не може да замени преподавателите, но в комбинация със съществуващите традиционни методи може да повиши качеството и да обогати тяхното преподаване. Провеждано в дистанционна форма, електронното обучение създава предпоставки за достигане до обучаемите в избрано от тях време и място. С това се разширява спектърът от категории обучаеми, получаващи достъп до обучение и образование – фактор особено важен в условията на пазарна икономика и информационно общество, конкуренция на пазара на образователни услуги и изисквания за учене през целия живот.

Тази стратегия се създава на основата на опита и експертното знание на учени от Софийския университет, специализирали в областта на електронното и дистанционното обучение и на приложението на информационните и комуникационните технологии в образованието.

Стратегията за електронно обучение цели да дефинира посоката на неговото развитие в Софийски университет, да даде конкретни насоки за работа на управленския, академичен и административен състав, включен в проектирането и провеждането на такъв вид обучение, както и в оценяването и осигуряването на неговото качество.

Друга функция на **Стратегията** е да окуражава преподавателите да се ангажират с дейности, свързани с електронното и дистанционно обучение, където то е уместно и приложимо, като разкрива, подкрепя и прави публично достойние възможностите му за повишаване на качеството на преподаване и учене, а в същото време осигурява признаване на техния труд и принос за развитието на образователната политика и практика на университета.

Осъществяването на **Стратегията** ще повиши престижа на Софийския университет като институция, предлагаща висококачествени образователни услуги в унисон със съвременното развитие на теорията на обучението и на образователните технологии, като в проектирането на тези нов тип услуги прилага научно обоснован подход, базиран на резултати от изследвания и доказани постижения на практиката на електронното обучение в световен мащаб.

Стратегията се базира на презумпцията, че електронното обучение се отнася до ученето, а не до технологиите и че то следва да се изгражда върху шест ключови принципа: перманентна свързаност на обучаемите и преподавателите; гъвкавост на ученето и учебната среда; интерактивност; колаборативност; мотивация и ангажираност на студентите; индивидуализация на учебния процес. В този смисъл,

Стратегията предлага насоки за действие, основани на потребностите и изискванията на студентите и качеството на тяхното учене.

Обикновено Стратегията за електронно обучение се разработва като интегрална част от общата образователна мисия и стратегия на определен университет. Тъй като Софийският университет няма подобна стратегия, разработването на стратегията за електронно и дистанционно обучение ще е подчинено на общоприетите Европейски и национални принципи и идеи в сферата на обучението и образованието. В съдържателен план приоритетни за разработваната **Стратегия** са потребностите на Университета, на неговия персонал и студенти, а не императивите и развитието на технологиите.

Следва да се има пред вид също, че двигателите за приложението на **Стратегията за електронно дистанционно обучение** са и външни, и вътрешни за Университета, и че те действат на международно, национално, институционално, факултетско, катедрено, индивидуално, както и на дисциплинарно ниво. Цялостният ефект е трудно предвидим и тези фактори могат да се комбинират както за усилване, така и за намаляване на ефекта в зависимост от момента и обстоятелствата.

Ключови цели за развитие на електронното и дистанционното обучение в СУ

В рамките на 5 години университетът ще:

1. **въведе електронното обучение, включително и в дистанционната му форма**, като интегриран, признат елемент на обучението и фактор за подобряване на качеството на преподаването и ученето в Софийския университет;
2. **повиши качеството и гъвкавостта на ученето** на студентите и академичния състав;
3. разполага с добре развит и апробиран подход за **създаване, подпомагане, поддържане и признаване на модули и програми**, които съдържат значителен дял електронно базирани и поддържани учебни дейности и съдържание, включително и изцяло дистанционни;
4. разработи и приложи научно обоснован и доказал ефективността си **педагогически модел за реализиране, поддържане и оценка на качествено електронно учене**, включително и в дистанционната му форма;
5. проучи, установи и отговори на изискванията за специфично **ресурсно осигуряване на електронното обучение, включително в дистанционната му форма**, като ще адаптира наличната си система за ресурсно осигуряване и администриране на обучението към тези изисквания;
6. ще разработи **инвестиционна стратегия за осигуряването на надеждни и адекватни електронни образователни услуги**, помощен персонал и инфраструктура за тяхното предоставяне както до университетския персонал и обучаемите, така и до широк спектър от външни потребители на образователни услуги.

НАСОКИ ЗА РЕАЛИЗИРАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

Насока 1 Електронните информационни и комуникационни технологии в подпомагане на качествен учебен опит

1. Чрез своята Стратегия за електронно и дистанционно обучение Софийският университет се ангажира да създава условия и да гарантира висококачествено преподаване и учене, подпомагано от съвременните електронни информационни и комуникационни технологии за студентите от всички форми и степени на обучение, включително и с въвеждането на дистанционна форма на електронно обучение.

Университетът признава потенциалната полза от електронното обучение по отношение на:

- прилагане на ориентиран към студентите и персонализиран подход на обучение;
 - подпомагане на студентите за постигане на по-високи нива на контрол в организацията на собственото им обучение.
2. Университетът цели да направи достъпни за студентите възможностите за електронното обучение на всички образователни нива и по всички програми, курсове и модули, като им позволи да развият информационни умения, които са основен компонент на съвременната „образованост”, подпомагайки формирането на млади личности и специалисти, способни да живеят и работят в условията на икономика, базирана на знанието и да повиши конкурентоспособността им на пазара на труда.
 3. Университетът се ангажира да подпомогне и улесни интеграцията на електронното обучение в учебните планове и програми. Университетът ще подкрепя, мотивира и стимулира иновативността в електронното обучение, електронното оценяване, електронните образователни услуги за студентите и електронната обратна връзка и иновационните педагогически подходи, свързани с тях, като улеснява разпространението на добри практики в тези области.
 4. Университетът признава уникалната възможност, която технологиите предлагат за подпомагането на самостоятелността в обучението на студентите, докато работят в университета, вкъщи или от работното си място. Електронното обучение ще се използва за подпомагане на дистанционната форма на обучение и разнообразните педагогически подходи за нейното осъществяване. Университетът се задължава да осигури разработването на адекватни механизми за подпомагане на разработването и одобряване на модули/програми за електронно и дистанционно обучение.
 5. Университетът ще продължи да осигурява хардуерна и софтуерна поддръжка за улесняване на достъпа до предоставените учебни ресурси на територията на кампусите (включително и за връзка между тях), както и за осъществяване на уеб-базирано учене и комуникация между всички членове на университетската общност, независимо къде се намират.
 6. Университетът ще подложи на оценка възможностите на виртуалните обучителни среди да подобрят достъпа и възможностите за обучение на студенти със

специфични образователни потребности, както и да ги адаптира, там, където това е възможно, към техните специфични потребности.

7. Университетът ще въведе и разшири използването на софтуер за разпознаване на плагиатството и ще използва технологиите и като средство за превенцията на това явление.

Насока 2 Информационна инфраструктура

1. Основните принципи, които ще залегнат в основата на решенията за използване на електронни среди⁴ за обучение ще бъдат:
 - ~~дълготривостта~~ и ~~издръжливостта~~ (interoperability) и ~~особено~~ административната система на университета;
 - устойчивост (sustainability)
 - цена.
2. Университетът ще работи за осигуряване на студентите на бърз достъп до електронните ресурси с минимум усилия, чрез интеграция на вътрешните системи и прилагане на технологии, които да улесняват външните взаимодействия.
3. Със създаването на хранилища, подходящи за разпространение на различни по вид дигитални учебни ресурси, университетът ще положи всички необходими усилия за спазване на авторските права.

Насока 3 Квалификация на състава в областта на електронното обучение

1. Университетът осъзнава необходимостта от повишаване на квалификацията на университетския състав – академичен и административен – по отношение на знания, умения и компетенции в областта на електронното обучение. Университетът се задължава да осигури подходяща подготовка, подкрепа и ресурси за персонала в дългосрочен план, така че да се гарантира развитието и подпомагането на електронното обучение.
2. Университетът ще подкрепя групите за професионално общуване и развитие на състава.
3. Приемайки, че повишаването на качеството на обучение се осигурява и чрез изследване на неговото състояние и вземане на управленски решения на тази база, университетът ще подкрепя изследователските проекти и общности, насочени към проучване на състоянието и развитието на електронното обучение, както и на капацитета на академичния и административния персонал да го предоставя.

⁴ Софийският университет има вече значителен опит в използване на уеб-базирани среди за електронно обучение. Наложилата се в практиката на факултетите (ФМИ- <http://moodle.openfmi.net/>, ФП - <http://moodle.fp.uni-sofia.bg/>, ФСФ -<http://slav.uni-sofia.bg/moodle/>, ФНПП, ФФ, ФКНФ и др.) среда MOODLE е безплатна, отворена за разработване и преведена на български език – характеристики, които мотивират създаването на нейна основа на сайта на Софийския университет на сегмент за електронно обучение - <http://elearn.uni-sofia.bg/>. Именно той би могъл да бъде основа и за разработването на курсове и програми за електронно дистанционно обучение.

Насока 4 Оценяване и поддържане на качеството на електронното и дистанционното обучение

Университетът се задължава да предоставя висококачествени възможности и ресурси за електронно обучение, съизмерими и съвместими с образователните услуги, които той предлага чрез други средства. За да постигне това, университетът се ангажира да осигури следното:

- непрекъснат и задълбочен процес на проверка, мониторинг и подкрепа на предлаганите образователни услуги, които цели да се осигури качество и стандарти на обучението като цяло и на електронното в частност;
- ясни механизми за насърчаване и разпространение на добри практики в използването на електронното обучение за повишаване на качеството на обучение в университета;
- организиране на събития като семинари, кръгли маси, конференции и др. за запознаване на академичната общност, както и за национално и международно представяне на постиженията и добрите практики на Софийския университет в областта на изследването и приложението на електронното обучение.

Насока 5 Административна инфраструктура

1. За осъществяване на дейностите по тази Стратегия се създават и/или реорганизируют следните структури:
 - Стратегическа група от експерти;
 - Университетски център за дистанционно обучение;
 - Университетски център за електронно обучение (Проект “Интегрален Университетски център за изследване, създаване и осигуряване на качество на електронното учене в разнообразен образователен контекст“, ФНИ, МОН).

Техните наименования, характер, правомощия, позиция в университетската структура и координацията им с други съществуващи звена ще бъдат дефинирани в Правилника за провеждане на електронното и дистанционното в СУ. Правилникът ще бъде подготвен от Стратегическата експертна група, като се вземе предвид опитът на номинално съществуващия Център за дистанционно обучение.

2. **Разработването, апробирането, акредитирането на електронни дистанционни курсове и програми за трите образователни квалификационни степени се осъществяват от факултетите на Софийския университет с научната и логистична подкрепа на университетската административна структура/сектор, координираща електронното и дистанционното обучение, и на УИЦ.**
3. Университетска административна структура/сектор, координираща електронното и дистанционното обучение, ще може да инициира разработването на интердисциплинарни програми и курсове с участието на няколко факултета, както и научноизследователски проекти, насочени към проблемите на електронното, дистанционно, мобилното образование и ученето през целия живот.

Специфични задачи и въпроси, свързани с разработването на университетска стратегия за електронно и дистанционно обучение и на плана за нейното прилагане

I. Ниво на разработване на стратегията

Установяване на фактическото състояние на електронното дистанционно обучение в Софийския университет и на съществуващите ресурси за осъществяването му:

- действаща нормативна база; (Експертната работна група)
- техническа и технологична осигуреност на звената в СУ; (УИЦ)
- каталогизиране на проектите на факултетите в областта на електронното образование и създаването на електронни ресурси за обучение; (Експертната работна група, Зам.-декани по научната и проектната дейност)
- проучване на компетентности и нагласи за електронно и дистанционно обучение. (Университетски център за електронно обучение – НФ”Научни изследвания”).

1. Разработване на стратегия за развитие на електронното дистанционно (ЕДО) обучение в Университета със следните елементи:

- водещи принципи и идеи
- цели и задачи
- организация и инфраструктура (централизирана, децентрализирана, смесена?)
- план за приложение на стратегията
- система за оценяване на прогреса в приложението на стратегията
- мерки за информиране на факултетските общности относно целите на стратегията, етапите и формите на реализация, финансовото ѝ осигуряване, значението ѝ за научното и образователно пазарно позициониране на Софийския университет
- административни мерки за мотивиране на преподавателите при създаването на електронно учебно съдържание и при провеждането на електронно дистанционно обучение.

Източници: стратегии за електронно и дистанционно обучение на водещи европейски и български университети; политически и стратегически документи на ЕС, доклади на Европейската комисия за електронното, дистанционно обучение и ученето през целия живот.

2. Разработване на нормативна база за провеждане на електронно и електронно дистанционно обучение

- Актуализиране на съществуващата нормативна база в лицето на Правилника за дистанционно обучение на базата на разработената стратегия

- Включване на понятието електронно обучение/учене в нормативната документация – неговото дефиниране и разграничаване от понятието електронно дистанционно обучение, респ. дефиниране на спецификата на смесените курсове (традиционни и електронни учебни дейности) и курсовете за дистанционно обучение по смисъла на Наредбата за дистанционно обучение

Източници: Наредба за държавни изисквания за организиране на дистанционната форма на обучение във висшите училища, Правилник за дистанционно обучение на СУ, нормативни документи на университета с добри практики в тази област, научна литература по въпроса.

3. Разработване на **Система за качество на електронното дистанционно обучение**. Съгласуване на системата за качество на електронното обучение с вътрешно университетската система за качество на обучението и превръщането ѝ в нейна съставна част.

- Разработване на Системата от стандарти и индикатори за оценка на качеството на електронното обучение по отношение на:
 - дизайна на курсовете;
 - дизайна на електронните учебни материали (на база на предварителна класификация на електронно базираните учебни материали – тук може да се използва класификацията им от Наредбата на дистанционно обучение, но тъй като тя е много ограничена и не дотам научна, може да се създаде по-надеждна класификация); принципите на класифициране, категоризиране и оценка на електронни образователни ресурси;
 - дизайна на електронните учебни дейности;
 - оценяването на постиженията на студентите и контрол на техния прогрес.

Горното да стане основа за валидирането (признаването) на курсовете на факултетско и университетско ниво.

Източници: европейските стандарти за качество на електронното обучение; текстовете на документацията на Националната агенция за акредитация в частта ѝ за дистанционното обучение, подобни документи на водещи в областта на ЕДО университети.

- Разработване на система от административни/академичните процедури за признаване/акредитация на електронно базирани курсове/програми (дистанционно обучение или смесен тип). Следва да се имат предвид въпросите, по какво признаването/акредитацията на електронните дисциплини/курсове ще се различава от традиционните, както и какво е нивото на това признаване – университет/факултет/специализирано звено.
- Разработване на система за получаване на обратна връзка за ефективността на електронното обучение от страна на участниците в него.

4. Създаване на **икономически (бизнес) модел за провеждане на електронно дистанционно обучение, който да включва и бизнес план на един**

курс/програма. Проучване на възможностите за възвращаемостта на разходите. Създаване на примерен бюджет на разходите. Разработване на финансови формули за осчетоводяване.

Източници: опитът и анализите на Ръководителя на Центъра за дистанционно обучение; опитът на други университети.

5. Разработване на план за допълнително финансиране електронното обучение чрез:

- участието на университета в национални и международни изследователски проекти и програми;
- връзки с ИКТ бизнеса, фондации и пр.
- привличане на целеви средства от държавата.

6. Разработване на **маркетингова политика и стратегия** по отношение на електронното обучение. Набелязване на нови целеви групи (студенти) и начините за достигане до тях, включително и чуждестранни студенти. Специално внимание към заложената и в актуално действащия Правилник за организацията и провеждането дистанционното обучение в СУ възможност за разработване на отделни курсове и малки програми, насочени към “повишаване на квалификацията на специалисти с висше образование” (чл.17).

II. Ниво на приложение на стратегията за електронно обучение

1. Създаване на университетската **управленска инфраструктура** (Университетски Център за електронно учене и дистанционно обучение, УИЦ, Факултетски Центрове – дефиниране на тяхната структура, състав, правомощия, задължения, компетенции), отговорени за осъществяването на стратегията за електронно обучение.

2. Създаване и поддържане на **техническа и технологична инфраструктура** за провеждане на ЕДО (на базата на съществуващата и нейното надграждане), която да осигури компютърното/мрежовото осигуряване на учебните електронни курсове/дейности и достъпа на студентите/персонала до тях – на университетско и на факултетско равнище.

- Избор на платформа/и за електронно учене. Какъв е балансът между централния, факултетния, индивидуалния контрол върху избора на електронна среда, електронно съдържание, публикуването на електронни материали и поддръжката на електронните курсове?
- Електронно интегриране на академичната и административната системи. До каква степен и с какъв обхват платформата за електронно обучение се интегрира (или позволява интеграция) с другите софтуерни системи на университета (например административната или софтуера на библиотеката за достъп до онлайн ресурси)?

3. **Преподаване, учене и ресурси**

- Кой е ангажиран със създаване на материали за електронно обучение – преподавателите, софтуерни специалисти, екипи, представляващи двете групи? Установяване на механизми

за гарантиране на сътрудничество и обмяна на материали за електронно учене в границите на университета.

- Как ще се решава въпросът за интелектуалната собственост и правото на собственост върху разработените електронни учебни материали?
- Каква помощ/ръководство относно ученето във виртуална среда се предлага на студентите – централно, по факултети, от специализирано звено?

4. **Квалификация и подпомагане на персонала**

- Проучване на потребностите от обучение на служителите и преподавателите и административния персонал в сферата на електронното обучение? **(Осъществява се в съответствие с работната програма на Проект “Интегрален Университетски център за изследване, създаване и осигуряване на качество на електронното учене в разнообразен образователен контекст “, ФНИ, МОН).**
- Проучване на компетенциите на състава в областта на електронното дистанционно обучение. **(Осъществява се в съответствие с работната програма на Проект “Интегрален Университетски център за изследване, създаване и осигуряване на качество на електронното учене в разнообразен образователен контекст “, ФНИ, МОН)**
- Разработване на система за запознаване на персонала с електронното обучение.
- Разработване на стратегия за квалификация на преподавателите. Тя централизирана ли ще е или ръководствата на факултетите са отговорни сами за себе си?
- **Какво ще включва тази система:** курсове, семинари, инструктиране, достъп до служби за поддръжка или това е въпрос на самоинициатива на преподавателя?
- Технологична, методическа и ресурсна подготовка и подкрепа на преподавателите, които ще преподават електронно. Определяне на базата на Стратегията и на разработените на нейна основа нормативни документи, кой, кога и с какви средства ще реализира тази подготовка.
- Определяне на годишен бюджет за квалификация и подпомагане на преподаватели в тази област. Разработване на политика за стимулиране на преподаватели за разработване и осъществяване на електронни курсове?

5. **Организация, управление, контрол и стимулиране на дейността на преподавателите в контекста на ЕДО**

- Проучване на работното натоварване на академичния персонал, ангажиран с електронни учебни курсове. (Проучване на опита на други университети в това отношение.) Как да се контролира тази заетост в законодателен контекст? Каква да е университетската политика за финансово възнаграждаване на персонала, който създава и преподава в електронни учебни курсове – по отношение на разработването на курса, разработването на учебните електронно базирани

материали (според категорията им), по отношение на онлайн заетостта и приравняването ѝ към натовареността в традиционното обучение.

- Създаване на система за насърчване/признаване на повишаването на квалификацията и развитието на персонала в областта на електронното обучение. Признаване на постиженията и заетостта в областта на електронното обучение при атестацията на преподавателите, респ. при диференцираното заплащане.
- Разработване на политиката за наемане на служители на университета в областта на електронното обучение – проектиране на курсове и повишаване на квалификацията на персонала. Създаване на нови работни места за ИКТ специалисти (например проектантите на учебно съдържание, web специалисти) така че те да могат да осигурят безпроблемно внедряване на интегрираното електронното обучение (смесено, blended) и дистанционното електронно обучение и да подпомагат академичния персонал.